

מהו גיליון מידע על סיכונים תעסוקתיים?

גיליון מידע זה הוא אחד מתוך סדרה של גיליונות מידע בינלאומיים, המתייחסים לסיכונים תעסוקתיים במקצועות שונים. הוא מיועד לכל אלה הקשורים מקצועית בשמירת הבטיחות והבריאות בעבודה: רופאים ואחיות תעסוקתיים, גיהותנים, מזוני בטיחות וקציני בטיחות, מפקחי עבודה, נציגי עובדים ועובדים מיומנים אחרים.

גיליון מידע זה מפרט, בסדר תקני מוגדר, את הסיכונים השונים אשר **טכנאי שיניים** עלול להיות חשופ אליהם במהלך עבודתו הרגילה. גיליון מידע זה אינו מיועד לספק עצות, אלא מהווה מקור מידע בלבד. הידע על אודות הגורמים לפגיעות ולמחלות תעסוקתיות מאפשר לתכנן וליישם אמצעי מגן מתאימים נגד סיכונים אלה.

גיליון מידע זה מכיל ארבעה עמודים

בעמוד הראשון מצוי מידע על הסיכונים המשמעותיים ביותר לגבי עבודתו של **טכנאי שיניים**.

העמודים 2 ו-3 מכילים מידע מפורט ושיתף יותר בנוגע לסוגי הסיכונים השונים, לעתים יחד עם הצעות לגבי אופן מניעתם (הם מסומנים כ-1 וכו', וההסבר להם ניתן בסוף עמוד 3).

עמוד 4 מיועד עבור מידע ספציפי, שהוא בעל ערך במיוחד עבור מומחים בתחום הבטיחות והגיהות, וכולל את תיאור המקצוע, פירוט המטלות של העובד, הערות, מראי מקום, וכדומה.

מיהו טכנאי שיניים?

זהו טכנאי המתכנן, מייצר ומתקן מערכות שיניים תותבות ואביזרים דנטליים אחרים, בהתאם להנחיות ולטביעות פה של פציינטים, שהוטבעו על ידי רופא השיניים; מייצר גשרי שיניים עם תפסי מתכת ועזרים אחרים, בהתאם למפרטים; מתקן עזרים דנטליים; הוא יכול לייצר ו"לאפות" כתרים ושינים מחרסניה או מפלסטיק.

מהם הסיכונים העיקריים בעיסוק זה?

- התחשמלות - כתוצאה מצויד חשמלי פגום או צויד המופעל שלא כהלכה
- חתכים ודקירות - הנגרמים על ידי סכינים וכלי עבודה חדים
- כוויות - כתוצאה ממגע במשטחים חמים ובתנורים
- פגיעות בעיניים - מחלקיקים המועפים בפעילויות השחזה, ליטוש והברקה
- פגיעה בשמיעה - עקב חשיפה ממושכת לרעש של משחזות, מלטשות ומקדחים
- דלקות עור - עקב מגע עם כימיקלים, כגון חומרים דביקים (במיוחד מת-אקרילאטים), ממסים, דטרגנטים, וכו'
- בעיות בפרקי הידיים - כתוצאה מעבודה ממושכת בליטוש, בהשחזה ובהברקה

הוכן ועובד ע"י צוות מומחים בראשות פרופ' דוני בסיוע קרן "מנף" במוסד לביטוח לאומי, ו"הפעולה המונעת" במשרד התעשייה והמסחר

סיכונים תעסוקתיים

סיכוני תאונות

החלקות, מעידות, היתקלויות ונפילות במישור
היפגעות מעצמים נופלים

1

התחשמלויות כתוצאה ממגע בציוד חשמלי פגום או ציוד המופעל לא כהלכה
פציעות, חתכים ודקירות מסכנים, כלים חדים אחרים או ציוד מכני אחר

2

כוויות כתוצאה ממגע במשטחים חמים, ובתנורים
פגיעות בעיניים - מחלקיקים המועפים בפעילויות קידוח או ליטוש
התלקחות של ממסים המצויים בדבקים ובתמיסות ניקוי

סיכונים פיזיקליים

3

חשיפה לרעש של מקדחים

4

חשיפה לקרינה אולטרה-סגולה, המשמשת לשיפור פולימרים דנטליים

3

חשיפה לרעש על-קולי, הנפלט מציוד להסרת סיגים

סיכונים כימיים

5

דלקות עור עקב מגע עם כימיקלים, כגון חומרים דביקים (כמו מת-אקרילאטים), ממסים, דסרגנטיים, וכו'

6

נשימת אדי ממסים עלולה להשפיע לרעה על רקמות האף ורקמות ריריות, לגרום לגירוי של העור ולאסתמה. ייתכן גם גירוי של הסינוסים
חשיפה לכספית ולמתכות מסוכנות אחרות המצויות באמלגם ובחומרים דנטליים שונים, ולבריליום המצוי בסגסוגות.

7

חשיפה למגוון של נדפים, אבק וגזים מזיקים, הנוצרים או משתחררים בתהליכי הייצור והעיבוד השונים של התותבות והאביזרים הדנטליים השונים
שימוש בכפפות לטקס או מגע עם מוצרי גומי דנטלי אחרים עלול לגרום לאלרגיה של לטקס.

סיכונים ביולוגיים

8

סיכון פוטנציאלי לזיהום ודלקת עקב מגע עם חומר מזוהם במיקרו-אורגניזמים, המגיע למעבדה מהמרפאות הדנטליות השונות, המספקות עבודה לטכנאי השיניים.

בעיות ארגונומיות, פסיכולוגיות וחברתיות

9

פגיעות במערכת שריר-שלד, כולל פגיעות הקשורות בתנחות העבודה, סלטול או נשיאה של חפצים כבדים, מאמצים חוזרים ונשנים. תנודות המשפיעות על איבר מסוים בגוף, ובמיוחד בעיות הקשורות ברטט יד-זרוע בעיות הקשורות לעבודה ממושכת בישיבה (התפתחות טחורים וכד')

9

9

גורמי אי-נוחות וסבל פיזיקליים וכימיים (לדוגמה: זיהום אוויר, ריחות רעים, רעש מטריד, תאורה לקויה, תסמונת הבניין החולה וכו') גורמים נפשיים וחברתיים הקשורים לאופי העבודה או למקום העבודה, כולל יחסים בין-אישיים, ארגון העבודה, עבודה במשמרות וכו'

רשימת דרכי המינעה

- 1 יש לוודא שכל הציוד החשמלי עומד בדרישות תקני בטיחות החשמל הרלוונטיים; אין לנסות לתקן באופן עצמי תקלות כלשהן בציוד חשמלי; יש להזמין תמיד טכנאי מוסמך לפתרון הבעיות
- 2 בפעילויות ליטוש, השחזה והברקה יש להשתמש תמיד במשקפי מגן
- 3 כאשר קיים רעש ממושך בעוצמה גבוהה, יש להשתמש במגני אוזניים (אטמים או אוזניות)
- 4 יש להימנע מחשיפה ישירה לאלומת הקרינה האולטרה-סגולה ולוודא שהביגוד מכסה את האיברים אשר עלולים להיחשף לקרינה
- 5 יש לעיין בהוראות הבטיחות ולפעול לפיהן, תמיד, ובמיוחד כאשר מתחילים לעבוד עם כימיקל או תרכובת חדשים
- 6 העבודה עם כימיקלים אורגניים נדיפים חייבת להתבצע בתוך מנדף מאוורר, או במשטר של אוורור מקומי יעיל
- 7 יש להשתמש אך ורק בכפפות אנטי אלרגיות חד-פעמיות
- 8 רצוי להימנע מעישון, אכילה, או שתייה בתוך המעבדה; כאשר עלול להיווצר מצב של חשיפה לחומר פתוגני, יש להבטיח קיום הגנה נאותה של העור ושל מערכת הנשימה
- 9 בכל מקרה של ספק מומלץ להתייעץ עם רופא תעסוקתי או עם ארגונם

מידע מקצועי נוסף

שמות נרדפים (חליפיים)

טכנאי דנטלי; טכנאי דנטלי (גשרים וכתרים); טכנאי מעבדה דנטלית; טכנאי מעבדת שיניים; יצרן מודלים דנטליים; יצרן ומתקין פרוטוזות דנטליות.

הגדרה ו/או תיאור העיסוק

מייצר ומתקן שיניים תותבות ואביזרים דנטליים אחרים: מכין יציקות גבס עבור הלסת התחתונה והעליונה בהתאם להטבעות דוג, שהוטבעו על ידי רופא השיניים; מעצב פלטות של מתכת, גומי מוגפר או פלסטיק עבור השיניים התותבות לפי יציקות הגבס; מקבע את השיניים המלאכותיות העשויות חרסינה או פלסטיק בתוך הפלטות; משלים את גימור השיניים התותבות ע"י ליטוש בגלגל השחזה או גלגל קרוט; מייצר גשרי שיניים עם תפסי מתכת ועזרים אחרים בהתאם למפרטים; מתקן עזרים דנטליים; יכול לייצר ולאפות כתרים ושינים מחרסינה או מפלסטיק [לפי ISCO]

תעסוקות דומות וספציפיות

טכנאי אביזרים רפואיים; טכנאי מכניקה אופטית; יצרן ומתקן מכשירים אורתופדיים; יצרן ומתקן מכשירים מדויקים; רופא שיניים; שן.

מטלות

אפייה (שיניים); גימור; דיון (עם רופא השיניים לגבי סוג התותבות, וכד'); הכנה (יציקות, תבניות); הלחמה; הרכבה ופירוק; השחזה; התאמה (צורה, גוון וצבע השיניים); התקנה; ייצור (שיניים תותבות, אביזרים דנטליים); ייצור (מודלים); יציקה (גבס, מתכת); כיפוף (חוטי מתכת ליצירת מסגרות); ליטוש; קרוט; עיצוב; קביעה (סוג השן התותבת); קיבוע; ריתוך; שחזור; תיאום; תיקון.

ציוד עיקרי הנמצא בשימוש

גלגלי השחזה והברקה; כלי מכניקה עדינה; כלי עבודה ידניים; מבער בונן; מכשור להכנת תותבות (ARTICULATOR); מלחם; מלטשת; מלקחיים; מקדחים; משחזות; מתכות יקרות; סכינים לגילוף ומריחה (גלף ומרית); סקלות גוון וצבע שיניים; ציוד ליטוש אולטרה-סוני; ציוד התכה ויציקה; תנורים.

מקומות עבודה שבהם העיסוק שכיח

מעבדות ומרפאות דנטליות, ציבוריות ופרטיות.

הערות

1. טכנאי דנטלי יכול להתמחות באחד או יותר מחמישה תחומים: אביזרים אורתודנטיים; כתרים וגשרים; תותבות מושלמות; תותבות חלקיות; חרסינה. תואר בעל המקצוע יכול להיקבע בהתאם לכך; לדוגמה: טכנאי המייצר חרסינה ושחזורים אקריליים ייקרא: "קרמיקאי דנטלי".

* ארגון הבריאות העולמי (WHO) קרא להימנע מביקורים לא הכרחיים אצל רופאי שיניים עד למועד שבו שיעורי ההדבקה בנגיף קורונה יהיו נמוכים יותר. זאת, מחשש מפני רסיסים טיפתיים ורסיסים ארוסוליים, שנפלטים בשיעור גבוה מפיות המטופלים במהלך הטיפול. בין הטיפולים שהוזכרו ככאלה שמומלץ לדחות: בדיקות שיניים שגרתיים, ניקוי אצל שיננית וטיפולים מונעים.

מראי מקום

1. American Dental Association (ADA) ' Council on Dental Practice: Infection Control Recommendations for the Dental Office and the Dental Laboratory, 1998.
2. NHMRC (National Health and Medical Research Council - Australia): Safe use of Electrodental Equipment. 1998, Canberra, Australia.
3. International Labor Office (ILO): Encyclopaedia of Health and Safety, 4th. Ed., Geneva, 1998 (Various pagination - see Index Keywords "Dentist" and "Dental").
4. USA Dept. of Labor: Occupational Outlook Handbook, 1966-7 Ed., pp. 439-440.
5. International Labor Office (ILO): Encyclopaedia of Health and Safety, 4th. Ed., Geneva, 1998 (Various pagination - see Index Keywords "Dental Technician" and "Dental").

